

Kommunal- og moderniseringsdepartementet,  
Postboks 8112 Dep,  
0032 Oslo

Oslo, 12. september 2018

[postmottak@kmd.dep.no](mailto:postmottak@kmd.dep.no)

## **Hørings svar – Forslag til endringer i byggesaksforskriften (Sentral godkjenning for ansvarsrett)**

Det vises til høringsbrev av 28.06.18, med overstående tittel, og medfølgende høringsnotat.

Heisleverandørenes Landsforening – HLF er en bransjeforening for heisbedrifter tilknyttet landsforeningen Nelfo under NHO paraplyen. HLF organiserer hovedsakelig alle større heisbedrifter i Norge og disse står for en betydelig del av det som installeres av nye heiser, rulletrapper og løfteplattformer og dessuten vedlikehold, reparasjon og moderniseringer av samme.

Vi ser at det er behov for presiseringer og tydeliggjøring av noen sentrale forutsetninger for å kunne oppnå sentral godkjenning. Dette er forklart punktvis under.

### **1. Tydeliggjøring av at det ikke er tillatt å stille krav om sentral godkjenning**

KMD foreslår at det i SAK tas in i § 9-1:

*Det er ikke tillatt å stille vilkår om sentral godkjenning ved offentlige anskaffelser, eller for å få tillatelser etter plan- og bygningsloven eller annet regelverk.*

Det er reglene i plan- bygningsloven som er begrunnelsen for bestemmelsen. Henvisning til annet regelverk virker forvirrende og foreslås tatt ut.

**HLF foreslår at teksten i SAK § 9-1 blir:**

*Det er ikke tillatt å stille vilkår om sentral godkjenning ved offentlige anskaffelser, eller for å få tillatelser etter plan- og bygningsloven.*

### **2. Definisjon av faglig ledelse og tydeliggjøring av at faglig ledelse må være ansatt i foretaket**

Det foreslås å tydeliggjøre i SAK10 § 11-1 at foretakets faglig ledelse må være fast ansatt.

KMD foreslår at det i SAK tas in i § 1-2 definisjon på faglig ledelse da denne ikke finnes fra tidligere:

*faglig ledelse: en eller flere personer i foretaket som samlet oppfyller kravene til kvalifikasjoner i kapittel 11, og som har myndighet til å ta beslutninger av betydning for oppfyllelse av krav i plan- og bygningsloven ved gjennomføring av søknadspliktige tiltak.*

Definisjonen er avklarende i den forstand at det er foretakets samlede kompetanse som er avgjørende.

Ved å påta seg ansvar i byggesaker, tar foretaket på seg et særskilt ansvar overfor bygningsmyndighetene for at produktet de leverer oppfyller kravene i plan- og bygningsloven, og at dette kan dokumenteres. Etter departementets vurdering er det uheldig at dette ikke fremkommer tydeligere av regelverket.

Dette forholdet vil KMD tydeliggjøre gjennom endret bestemmelse i SAK10 § 11-1:

*I erklæring om ansvarsrett skal foretaket bekrefte at faglig ledelse oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som følger av kapittel 11, og at faglig ledelse i tiltaket benytter personell med nødvendige og relevante faglige kvalifikasjoner for å gjennomføre det aktuelle tiltaket på en forsvarlig måte slik at krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven ivaretas. Ved tilsyn skal foretaket dokumentere at faglig ledelse oppfyller krav til utdanning og praksis som angitt i § 11-3.*

*Ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett skal foretaket dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningssområde. Kravene kan dokumenteres på følgende måte:*

- a. utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis utstedt av offentlig myndighet i Norge eller annen EØS-stat, og som viser relevant teknisk utdanning,*
- b. praksis kan dokumenteres ved å legge frem referanseprosjekter eller attester som inneholder beskrivelse av funksjon og ansvar til faglig ledelse,*
- c. ansettelse kan dokumenteres ved å legge frem skriftlig arbeidsavtale i henhold til arbeidsmiljøloven §§ 14-5 og 14-6.*

*Ved erklæring av ansvarsrett, tilsyn med kvalifikasjonene til ansvarlig foretak og vurdering av tilbaketrekking etter § 6-9 første ledd bokstav c, skal relevant sentral godkjenning normalt legges til grunn av kommunen.*

**HLFs kommentar til siste avsnitt i bestemmelsen er:**

***at «den er vanskelig å oppfatte den praktiske konsekvensen av». Ser man på veiledningen til bestemmelsen i SAK10 er beskrivelsen forvirrende.***

**HLF foreslår at:**

***«både bestemmelsen i forskriften og veiledningen til forskriften bør omarbeides.»***

### **3. Kvalifikasjonskrav og utvidelse av antall utdanningsnivåer**

Departementet fremmer forslag om å dele mesterbrev og fagskole i to separate utdanningsnivåer. Konsekvensen av dette blir at antall nivåer for utdanning utvides fra fire til fem.

Med bakgrunn i denne vurderingen, vil vi få følgende oppstilling av utdanningsnivåer med endring i SAK10 § 11-2:

- a1. fag- eller svennebrev, eller tilsvarende
- a2. mesterbrev eller tilsvarende
- b. fagskoleutdanning i tekniske fag med 120 studiepoeng, eller tilsvarende
- c. bachelorgrad i ingeniørutdanning, høyskole eller tilsvarende grad med 180 studiepoeng, eller tilsvarende
- d. mastergrad i ingeniørutdanning eller arkitektur, sivilarkitekt, sivilingeniør, eller tilsvarende grad med 300 studiepoeng, eller tilsvarende.

For foretak med faglig ledelse med fagskoleutdanning innebærer forslaget at foretaket har mulighet til å søke om å få sentral godkjenning, og/eller erklære ansvarsrett, innen noen flere funksjoner og i en høyere tiltaksklasse enn tidligere.

**Til pkt. b** er det en følgende fotnote:

"**Eller tilsvarende**" innebærer bl.a. at for Sentral godkjenning eller erklæring av ansvarsrett, vil fagskoleutdanning med 120 fagskolepoeng og 120 studiepoeng behandles likt. Det vil med andre ord ikke bli stilt krav om konvertering av vitnemål fra fagskolepoeng til studiepoeng.

**HLF foreslår at bestemmelsen i punktet over får følgende ordlyd:**

**b. fagskoleutdanning i tekniske fag med 120 studiepoeng, eller 120 fagskolepoeng.**

#### 4. Vektlegging av relevant arbeidserfaring opparbeidet før endt (videre)utdanning

I gjeldende SAK10 er det følgende utdanningsnivåer som gjelder:

- a. fag- eller svenneprøve i henhold til læreplaner fastsatt med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa, eller tilsvarende
- b. mesterbrev eller fagskole (teknisk fagskole med 120 fagskolepoeng), eller tilsvarende
- c. utdanning på høgskolenivå (høgskoleingeniør, bachelor eller tilsvarende grad) med 180 studiepoeng eller tilsvarende
- d. utdanning på universitetsnivå (sivilarkitekt, sivilingeniør, mastergrad eller tilsvarende grad) med 300 studiepoeng eller tilsvarende.

Dagens tabell i SAK10 § 11-3 er som følger:

<i>Tiltaksklasse</i>	<i>Funksjon</i>	<i>Utdanningsnivå, jf. § 11-2</i>	<i>Arbeidserfaring, antall år</i>
1	Søker	b(mester/fagskole)	4
1	Prosjekterende	b(mester/ fagskole)	4
1	Utførende	a(fagbrev)	2
1	Kontrollerende	b(mester/ fagskole)	4
2	Søker	b(mester/ fagskole)	6
2	Prosjekterende	c(bachelor)	6
2	Utførende	b(mester/ fagskole)	3
2	Kontrollerende	c(bachelor)	6
3	Søker	d(master)	8
3	Prosjekterende	d(master)	8
3	Utførende	c(bachelor)	5
3	Kontrollerende	d(master)	8

Det foreslås en oppmyking av kravet i SAK10 § 11-3 om at relevant praksis må være opparbeidet etter endt utdanning. I tillegg har departementet med bakgrunn i revurdering av fagskoleutdanningen lagt opp til at kompetanse derfra vektlegges mer enn tidligere.

Med bakgrunn i ovennevnte i pkt. 3, foreslås det følgende endringer i SAK10 § 11-3 som omhandler tiltaksklasse, utdanningsnivåer og arbeidserfaring i antall år:

I påfølgende tabell er det tydeliggjort endringer markert med **rød skrift**. **Grønn skrift** er videreføring av dagens bestemmelse.

<b>Tiltaksklasse</b>	<b>Funksjon</b>	<b>Utdanningsnivå, jf. § 11-2</b>	<b>Arbeidserfaring, antall år</b>
1	Søker	a2(mester) b(fagskole)	4
1	Prosjekterende	a2(mester) b(fagskole)	1
1	Utførende	a1(fagbrev)	2
1	Kontrollerende	a2(mester) b(fagskole)	4
2	Søker	a2(mester) b(fagskole)	6
2	Prosjekterende	b(fagskole) c(bachelor)	10 6
2	Utførende	a2(mester) b(fagskole)	3
2	Kontrollerende	b(fagskole) c(bachelor)	10 6
3	Søker	d(master)	8
3	Prosjekterende	d(master)	8
3	Utførende	b(fagskole) c(bachelor)	8 5
3	Kontrollerende	d(master)	8

Videre er det som antydnet en oppmykning av opparbeidelse av praksis som foreslås tatt inn SAK10 § 11-3:

*Der foretakets faglige ledelse har tatt videreutdanning, skal hvert år med relevant praksis som er opparbeidet før videreutdanningen er avsluttet, godskrives med et 1/2 år ved søknad om sentral godkjenning.*

*For praksiskandidater som har fag- eller svennebrev etter opplæringslova, skal relevant praksis som er opparbeidet før fag- eller svennebrevet godskrives med et 1/2 år ved søknad om sentral godkjenning. Det samme gjelder der mesterbrev er innvilget etter forskrift om søknad om mesterbrev på bakgrunn av realkompetanse.*

**HLF mener at det er viktig at kompetansekravene er tilstrekkelige til å opprettholde sikkerhet ved arbeid på og bruk av løfteinnretninger.**

**Det er viktig å være klar over at hovedtyngden av løfteinnretninger er heiser som vil tilhøre i tiltaksklasse 2. Forslaget ovenfor innebærer at det er tilstrekkelig med fagskole for å ha funksjon som prosjekterende i tiltaksklasse 2. For å kunne gå opp til elektroinstallatørprøven er det tilstrekkelig med fagskole.**

**Det leveres et begrenset antall heiser i tiltaksklasse 3. Tiltaksklasse 1 er hovedsakelig løfteplattformer og rulletrapper.**

**Funksjonen kontrollerende er ikke i bruk i forbindelse med løfteinnretninger.**

**Forslag til nye utdanningsnivåer i ovenstående tabell, framgår det at kompetansekravet senkes betydelig for prosjekterende og kontrollerende i tiltaksklasse 2 fra bachelor nivå til fagskolenivå. Det er samme endring i kompetansekravene for utførende i tiltaksklasse 3.**

**I alle disse tilfellene mener man i forslaget at lengre arbeidserfaring kompenserer for manglende formell utdanning.**

**HLF er av den klare oppfatning at reduksjonen i kompetansekravene som er foreslått ikke kan aksepteres av heisbransjen. Dagens kompetansekrav må opprettholdes for å opprettholde dagens sikkerhetsnivå ved arbeid på heis og bruk av heis. Vi er av den klare oppfatning av at sikkerhet ved bruk av heiser henger nøye sammen med den kompetansen som utøvende firmaer besitter. En reduksjon av kompetansekravene vil kunne medføre at man ikke har tilstrekkelig kompetanse til å sette seg inn i og forstå det tekniske regelverket, standarder og produktkrav, som er viktig for riktig og sikker utførelse av heisen og dens funksjoner.**

**Opparbeidet praksis inntil ½ år pr. år praksis før avsluttet opplæring bør kunne diskuteres, det bør vurderes å sette et øvre tak på antall år som man kan opparbeide seg før ferdig utdannelse. I tenkte tilfeller vil man kunne tenke seg at antall år praksis før endt utdanning kan nulle ut krav til økt arbeidserfaring. Videre så må innhold i praksis må være dokumenterbar og relevant og det må konkretiseres hva det innebærer å være relevant. Det må utarbeides en detaljert beskrivelse i forhold til godkjenningssområde og tiltaksklasse.**

Plassering av prosjekter i tiltaksklasse er avgjørende for den kompetansen som kreves. Det er viktig at oppdelingen i tiltaksklasse definert i SAK10, § 9-4 er så relevante og korrekte som mulig. Dagens oppdeling og beskrivelse i § 9-4 mener vi bør omarbeides. Oppdelingen i godkjenningssområder i § 13-5 bygger på tiltaksklassene beskrevet i § 9-4.

**Forslag til ny beskrivelse av tiltaksklasse 2 og 3 i § 9-4 samt godkjenningssområder i § 13-5 er tatt inn avslutningsvis i dette høringssvaret.**

#### **5. Tydeliggjøring av hvilke foretak som skal oppfylle krav om registrering i mva-registeret**

Det foreslås å tydeliggjøre i SAK10 § 13-1a at foretak som er unntatt registreringsplikt i henhold til merverdiavgiftsloven, også kan få sentral godkjenning.

**HLF har ingen kommentar til denne endringen da den ikke berører medlemsbedriftene.**

#### **6. Mulighet til å synliggjøre utførelseskompetanse i foretaket**

Det foreslås en endring i SAK10 § 13-1b som innebærer at foretaket gis mulighet til å synliggjøre på godkjenningsbeviset, hva slags utførelseskompetanse det har.

Det åpnes for en frivillig registrering i sentral godkjenning som viser noe mer om hvilken kompetanse bedriften har. Det foreslås at det blir følgende bestemmelse i SAK10 § 13-1b med tillegg av pkt. c i tillegg til punktene a og b:

- a. Om foretaket er godkjent som opplæringsbedrift, jf. opplæringslova kap. 4
- b. Om foretaket har dokumenter at det er tegnet yrkesskedeforsikring og ansvarsforsikring
- c. *Om foretaket har erklært at det utover faglig ledelse har egne ansatte med minimum fag- eller svennebrev.*

**HLF har ingen kommentarer til denne endringen, men den oppfattes som positiv.**

#### **7. Utvidet plikt til å avslå søknad om sentral godkjenning og til å trekke tilbake**

Følgende bestemmelse foreslås tatt inn i SAK10 § 13-1c:

*Godkjenningssmyndigheten skal avslå søknad om sentral godkjenning eller søknad om fornyelse av sentral godkjenning, dersom det har mottatt dokumentasjon som viser at*

*foretaket gjentatte ganger har oppfylt vilkårene for straff eller foretaksstraff som følge av brudd på*

- a. straffelovens bestemmelser om korrupsjon,*
- b. straffelovens bestemmelser om grovt uordentlig forretningsførsel,*
- c. utlendingslovens bestemmelser om bruk av arbeidskraft uten arbeidstillatelse,*
- d. arbeidsmiljølovens krav til helse, miljø og sikkerhet eller*
- e. til enhver tid gjeldende forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for byggeplasser i Norge.*

*Plikten til å avslå gjelder også ved gjentatte dommer i arbeidstakers favør om ulovlig bruk av innleie.*

*Med dokumentasjon menes rettskraftige dommer og forelegg eller påtaleunntatelser.*

**HLF har ingen kommentarer til denne endringen.**

#### SAK10 § 13-5 Godkjenningsområder for sentral godkjenning for ansvarsrett

Departementet foreslås fem mindre språklige endringer/presiseringer i SAK10 § 13-5. Det er ingen språklige endringer som berører løfteinnretninger.

**Når det gjelder § 13-5, så mener heisbransjen det er behov for å gjøre endringer i veiledningen til denne bestemmelsen og i veiledningen til § 9-4 Oppdeling i tiltaksklasser. HLF oppfatter dagens bestemmelser for tiltaksklasse 2 og 3 ikke er i tråd med hvordan regelverket for heiser er bygget opp i dag og slik det praktiseres.**

**Til veiledningen til § 13-5 foreslår HLF følgende tekster tatt inn som erstatning for dagens bestemmelse:**

**Prosjektering av løfteinnretninger, tiltaksklasse 2 og 3 for fagområde:**

**n. 2**

*Tiltaksklasse 2:*

*Prosjektering av ny eller vesentlig endring av eksisterende heiser som utføres etter harmoniserte standarder eller typegodkjent utførelse.*

**n. 3**

*Tiltaksklasse 3:*

*Prosjektering av ny eller vesentlig endring av eksisterende heiser som utføres i bygninger hvor svingninger kan oppstå i byggverket, når heis utsetter for spesielle værforhold, eller at underlag i harmoniserte standarder ikke kan legges til grunn.*



## Utførelse av løfteinnretninger, tiltaksklasse 2 og 3 for fagområde:

### s. 2

#### Tiltaksklasse 2:

Eksempler på tiltak i tiltaksklasse 2 kan være:

- heiser i sjakt eller uten sjakt og maskinromløse heiser
- rulletrapper, rullende fortau hvor montasje ikke er krevende

### s. 3

#### Tiltaksklasse 3:

Eksempler på tiltak i tiltaksklasse 3 kan være:

- heiser i spesielle miljøer hvor utrustning er spesielt tilpasset (eksplosjonsfare, vann, temperaturer),
- heiser i høye bygningskonstruksjoner utsatt for svingninger,
- installasjon av rulletrapper under meget spesielle forhold og forutsetninger
- kompliserte utskiftninger av eksisterende rulletrapper.

Da SAK10 § 13-5 bygger på oppstillingen i § 9-4, må tilsvarende endringer gjøres i § 9-4 i tabell 2 og tabell 3:

## Tabell 2 Prosjektering av løfteinnretninger, tiltaksklasse 2 og 3

#### Tiltaksklasse 2:

Heiser som utføres etter harmoniserte standarder eller typegodkjent utførelse.  
Rulletrapper og rullende fortau som utføres etter harmoniserte standarder.

#### Tiltaksklasse 3:

Heiser som installeres i byggverk hvor det er prosjektert svingninger i byggverket, eller at heis kan bli utsatt for spesielle værforhold eller forutsetninger som ikke er fastlagt i harmoniserte standarder for heis.

## Tabell 3 Utførelse av løfteinnretninger, tiltaksklasse 2 og 3

#### Tiltaksklasse 2:

Heiser som utføres etter harmoniserte standarder eller typegodkjent utførelse.  
Rulletrapper og rullende fortau som utføres etter harmoniserte standarder.

#### Tiltaksklasse 3:

Heiser som installeres i byggverk hvor det er prosjektert svingninger i byggverket, eller at heis kan bli utsatt for spesielle værforhold eller forutsetninger som ikke er fastlagt i harmoniserte standarder for heis.

--

HLF har i dette høringsvaret kommet med forslag som er basert på tanken rundt sikkerhet, bibeholde kompetanse nivå og forenkle oppdelingen av tiltaksklasser.

Dersom noe av høringsbrevet skulle ha behov for ytterligere utledning står vi til disposisjon.

Vennlig hilsen

**Heisleverandørenes Landsforening – HLF**



Ben Gjerland  
Daglig leder

E-post: [ben.gjerland@hlf.nelfo.no](mailto:ben.gjerland@hlf.nelfo.no)  
+47 917 46 886